

ra ut de Tartarorum recessu & virginum ad cœnobium reuerfione, de morte pauperum, de odiosa & subitanea morte Dæmundis licet absentis gratæ sibi conturbernalis, de odio Boleslai in suum Sacellatum Lutholdum, & eiusdem 2. sororum raptu ex cœnobio, quarum altera reuersa, de Monachi post 10. annos Apostasia, de cæde filii sui, de fœminæ morte imminente & restitutione, deniq; de sua morte. Itaq; familiarem sibi Caterinam sibi adesse voluit, quam diximus à morte præuisa liberatam, & edoctam de secretis, quæ & vidit luctantē cum 3. dæmonibus saditatem ei obiicientibus, quos & à se & ab ipse signo crucis repulit. Ad extremum sancta vñctione petita & accepta B. Magdalena & Catarina eam visitantibus obiit an. 1223.

EX TOMO VI. SVR II,

Nouemb. & Decemb.

Exemplum de mirabili conuersione S. Eustathii Ducis & vxoris Theopistæ, vicissitudine fortunæ, constantia Martyrū cum filiis. Aut Sim. Metaph. ex A. Lipomanno.

Sur. Tom. σ. 2. Nouemb.

Traiano Cæsare grassante per orbem totum idololatria Eustathius erat dux exercitus nō tam

Eusta-

tis

virtus

adhoe

Ethnici

Item

uxor.

Vix.

Cōser-

fo u.

riusq.

tam beneficio, quam victoriarum visu & premio
Hic genere & opibus excellens, honestisque insi-
per moribus adhucdum infidelis non minus era-
strenuus in vincendis animi perturbationibus, iu-
stitia, & moderationis tenax, in egenos prosu-
Erat autem ei vita socia, quae studebat ei similiter
esse socia virtutis. Porro autem illis paullò ante-
nati erant duo filii, quos ita educabat, ut ex fructu
esset arbor manifesta: & non magis ex corporeis
lineamentis, quam ex anima liberalitate appare-
ret similitudo. Et ipse quidem in bello tantæ
fortitudinis, ut solo nomine hostes in fugam
verteret, at extra belli tempus oblestabatur ven-
tione, quæ est bellum meditatio. Quo in studio con-
spicatus aliquando ceruum, quem insecurus in fu-
ga transilientem in abruptam rupem vidi inter
cornua lucidam in aere efformatam Christi cru-
cifixi effigiem sic cum alloquentis: Quorsum me
insequeris? ego quidem tuis virtutibus faueo, sed
nolim eas tenebris infidelitatis obsolescere. Tui
& hominum salutis amor hac me forma vestiuit
è cælo profectum. Cumque iterum rogaret, quis
esset? Dominus mysteria redemptionis plenius
aperuit: & ut baptismo ad se rediret suscepto, ad-
monuit. His gestis vxori narratis, quæ simili vi-
so de hac mutatione fuerat præmonita, baptismu-
te ipse cum vxore Theopista, & filiis Agapio &
Theopisto est initiatus. Deinde cum ad venatio-
rem rediisset, Christus comprobato facto præ-
monitum de futuris certaminis trophyis & victor-
ia spe gaudioque plenum dimisit. Exinde anceps,
an si-

an fidei vxoris ruto hæc committeret, confisus
tamen pristinis & præsentibus ipsius consiliis &
auxiliis enarrat futuram luctam & tempestatem.
Cœpit igitur illa post paucos dies ab exitio pesti-
fero non solum totius domus animalium, sed et-
iam hominum: quod quidem illis valde graue
accidit tum recordatione pristinæ opulentia, tum
testimonio vicinæ onerosam ignominiam gene-
rosis animis inferente, adeò ut exilium præeli-
gerent, & onusti tantum iis, quæ poterant portare
versus AEGyptum supellectile domus nocentis
turbæ præda relicta instituerent. Illo autem tem-
pore triumphale festum agebatur in vrbe ob vi-
ctoriam Persicam Augusto cum reliquis non sine
luctu Ducem victoriae requirente: cuius profe-
ctionis quidem modum, non tamen mutationis
integralis causam rescuere. Eustathius iuuentæ
naui, cuius Dominus barbarus erat ignarusque re-
giminis sui, impositus statim pro naulo coactus
est vxorem dimittere: nec hic fistebat infortu-
nium, sed transmissurus torrétem infantem trans-
portatum alterum leoni, alterum reuersus Lupo tur v-
auferendum debuit permittere dupli doloris au-
xore &
gumento. At hi infantes nescio patre, seque per Dei liberis.
prudentiam omnia suauiter disponentem conso-
lante alter per pastores, alter per agricolas præda-
toribus illæsi sunt extorti, & alimento in vita
conseruati. Exinde Eustathius durioribus, quam
Job, incommodis conflictatus, in pago Badiso
cœpit terram alienam arare pro mercede, aut hor-
torum custodiæ præesse, ignarus fortis infantium

Volun-
tarium
exilii.

in proximo pago seruatorum, ignarus coniugis
quæ raptoris manibus per eius internectionem in-
tacta evasit. Hic 15. annis versatus occasione bar-
baricæ seditionis eius patriæ hominum aduersus
Romanos, quam vindicaturus Traianus belli Du-
cem Eustathium vndiq; requiri imperat, à duob;
Inuentus & ob dubia oris & habitus indicia no-
gnitus, licet ipse eos agnosceret sub suis olim signis
exercitos, Diuinū implorat cōsilium & auxilium
vocemq; audit cælitus dicentē: Esto bono animo

*Fit ite-
rū dux
exerci-
tus.*

nam & vita tua priorem accipiet gloriam, & acci-
pies vxorē, & ea quæ tibi sunt carissima. Hæc pol-
lum audijuit mixtus erat gaudio & timore, agni-
tusq; ex cicatrice vulneris in prælio olim accepti
seip̄is aperuit, & de vxoris filiorumq; interitus ce-
su enarravit, obstupefcente plece rustica ad tantam
rei uouitatem, induitusq; comptiori vestitu ad aulam
Cæsaream comitatus est, quo trigesimo die accep-
serūt: ubi humanissime à Traiano acceptus est, qui
& ei aurem coniunctim seruit, & ei auro
fortunæ narrati, & zona dignitateq; reddita exer-
citui præfecit, quem supplemento militū aucturū
suos delectos filios ex pago ignoranter lateri suo
satellites adiūxit occulto amore, & lineamento
similitudine, & generositatis fortitudinisq; specie-

*Expe-
ditio e-
tus.*

prouocatus. Promotis ordinib. contra hostes stra-
ge edita fugauit & cecidit, prædaq; capta, & capti
abductis iniurias inuasorum vltus, refractoriorum
compremisit spiritus. Data triduo requie militib.
amæno irriguoq; pago tentorium suum fixit pro-
pe hortum vxoris suæ custodiæ demandatum: &
duo ipsius filii mutuis narratiunculis, vt mos et
guili-

militiae, casuum & gestorum non tam ex sua, quā
aliorū suorum notitia deductis sese fratres mixto
inter gaudia fletu consolatarunt. Nec multū moræ
intercessit quin & ipsa mater primū occulte & du-
biè ex signis oris & narratione, cuius orsa non per-
spexerat, ut pater, deinde apertius ex mētione suæ
abductionis ex nauī & paternæ in militia dignita-
tis filios agnitos amplexa est: deinde virum suum
partim testimonio syncero laerymarū, partim o-
mnium antecedētiū gestorum cōmemoratione
comperisse vel ipsius confessione innotuit, cui & fi-
lios demonstrauit, ipsiq; & simul exercitui nō mi-
nus de victoria, quam Dūcis familiæ ad vitæ vt ita
dicā reuocatione festiuæ latitiæ ansam suppedituit.
Sed de his quidem satis. Post hæc autem iussis sequi
captiuis, & aliorū spoliorum multitudine ad vrbe
regiam victor profectus est Romam. Cum nondū
autem perfuerisset, Traianus quidem è viuis exces-
serat: Adrianus verò post illū suscepit imperium:
qui Euſtathium reuersum donis proſecutus lætus
trophæis & inuētione familiæ. Cum verò Diis pa-
triis ſacrificaturus templum intraret pro gratiarū
actione Euſtathius declinauit à via & cauſam ro-
gatus respōdit ſe religione vnius Dei præpeditum
inanima & ſurda Idola nulla reuerentia vel grati-
tudine dignari. Ergo Imperator ipsum cum con-
iuge & filiis ſitti iubet Tyrannico Tribunali, vbi
blanditiis ipsorum immota fides obiectu imma-
nium & famelicorum Leonum tentata eſt: qui eis
reuerenter ad genua acciderint, & linxerunt: qua-
re imperatorem vi duce ad pietatem decebat,
ea magis irritatus ad dirius ſupplicium inferen-

dum boui æneo flammis accenso triduo inclusis
 Quo finito eos aggressus expertes omnis vulneri
 inuenit iam cælo potitos aperta voce, antequam
 bouem inirent. calitus promisso. Populus quidem
 Deum verum glorificauit, Tyrannus verò popu-
 li clamorem simul reuertitus & exterritus receperat
 pudore affectus, & sub eo occultè etiam communi-
 nis hostis & inimicus. Qui autem ex Christianis
 erant valde pii & honesti, cum corpora marty-
 rum sustulissent, hymnis prosecuti & psalmodi-
 reuerenter in loco sacro deponunt. Deinde cul-
 tus simulacrorum desinente furore oratorium
 quoque domum ædificant gloriois victoribus.

Duplex exemplum laudabilis & salutis
 ris ipsis coniugibus coniugii Clitophontis
 & Leucippes parentum & filiū Galactio-
 nis cum Episteme itidem conuersa &
 martyrio post monasticam simul af-
 fecti. Ex Lipom.

Sur. Tom. 6. s. Nouemb.

Vide M. Be- **I**N Vrbe Emesa Phœniciae erat Clitophontis
canum Inerc, opibus intelligentia insignis, & vxoris eius
de hu- Leucippe moribus & forma corporis insignis ste-
iusmo- rilitatis causa tristes, sibique & aliis inuisiti. Po-
triuo- tempore secundus vrbis praefectus tantæ crudeli-
nis ca. 47. q. 3. de matr.

fulendum putaret: Vnus verò Honofrius habitu *Hono-*
Monachus moribus bonus & religiosus in tali *frius nō*
tempestate relinquere periclitantes animas imbe- *deserit*
cillorum statuit non esse viri pii. Verum enim *suos.*
verò cum libere eloqui pietatem, & in pericula
seipsum coniucere, iudicasset non esse alienum à
reprehensione, neque consentaneum legibus ve-
ræ religionis, tenebat medium, alba veste tegebat
monasticam & paupertatem simulans erat men-
dicus voluntarius dans panem, qui potest con-
firmare animos. Mendicabat fortè stipem ad æ-
des Clitophontis instantius perseverans ita, vt fa-
cilè eum permoueret, admirereturque. V-
bi conquesta ei Leucippe de sterilitate sua nul-
lis Deorum rogatorum remediis instaurabili:
nec mirum refert Honofrius, cum & ipsi exerce-
rint opera plena probro, quomodo possint illi a-
lios à probro liberare? At si omnipotentem
Deum velis agnoscere, videbis ad te solā redeun-
tem utilitatem. Leucippe adhibebat animum & *Leu-*
sc tanquam bonam terram præbebatur verborum *cippe*
illius seminibus, & instructa de Trinitatis fide, *mari-*
deque virtutum studio, & baptismo angebatur *maracō.*
mariti diuerla sentientis separatione vnonis ani- *heres-*
mi. Ille autem cum & multa alia dixisset & adie- *tur.*
cisset: Tuus quoque maritus mox conuertetur ad
eandem religionem, ei adeò paruit, vt ancillis
quoque statim iussit, vt facerent, quod ipse di-
ceret. Nec mora allata in dolio aqua baptizata
est. Leucippe autem singens se ægrotare erat se-
parata fugiens mariti consuetudinem. Neque

enim volebat, cum iam esset purificata spiritu, id polluere incestis mariti congesionibus. Cum autem dies aliquot præteriissent, agnouit se in tero concepisse, quod etiam paulo post eudit manifestum Clitophonti, quod cum vanis Diis referret acceptum, illa ad unum Deum refert, quod solum coleret, qui sibi in somnis apparuerit.

Non difficulter vir assensus, sed quis fieret eius, qui rerū potitur, sicutiam? sit. Leucippe, interim, qui dem, inquit, occultus erit noster in eum cultus uxora. Licebit verò aliquando eius virtute nobis opem ui con ferente etiā in die honestè ambulare, & lucis opera ueris. facere manifestè, & cum inferuisset de Honofrii ministerio & prædictione, ab eodem paulo post baptismis & fidem suscepit. Porro natus filius

Partus Leucippes ab Honofrio baptizatus postmodum *Leu* ludis litterariis traditus est, & in perfectioni *cippes.* bus exercitus disciplinis præclara sua indole vel ipsos magistros relinquebat à tergo. Cum au tem ageret 24. annum curæ erat patri ei conuenientem vitæ coniungere sociam, cum mate iam è vita excessisset. Erat autem tunc quædam virgo Episteme pulchritudine & morum hone state, & nobilitate omnibus antecellens. Eam despondit Gelactio quidem ad speciem matris monii, postea autem ad unionem animæ. Cum verò vitæ societatem ægrè cum ea freret Galactio propter religionis dissimilitudinem, à ne cessariis sæpe exigebantur rationes, qui eam ren ægrè, ferebant, & grauiter expendebant. Cum causam ipsa à sponso plenius percepisset, eiusdem

Gala
tion E,
psto
men. Causam ipsa à sponso plenius percepisset, eiusdem coniugio

consilio fidem, & manibus baptismum suscepit. Post octiduum in somnis visa est sibi versari in regis ædibus, in quibus tres chorici erant eorum, qui se à mundo separant, & ab iis quæ sunt mundi, & *Visio.* seruant virginitatem, & elegerunt agere vitam Christo convenientem. Forum autem, qui erant nigra veste induiti, ipsos dixit esse similes angelis: illorum enim pennæ & ignis simul celeritatem & vires exprimunt inexpugnabiles. Episteme rerum honestarum incæsa amore: num verò, inquit, & marite, si à nobis inuicem discesserimus, & ad *Episte-*
men cō-
mercio. Deum accesserimus, poterimus eam quoque, quæ est inter nos, conseruare affectionem? Da mihi huius rei firmam & certam cautionem: nec ego vñquā recusabo, quo minus sim tibi socia huius propositi. Cum autem sibi inuicem sanctè dedissent fidem, nunquam esse à se inuicem animis discessuros, distributis opibus Butolmio famulorum benevolentissimo sequi iuslo egressi sunt vitam suscepturi solitariam, & decem dierum itinere confecto venerunt ad montem Publicum Sinæ monaci vicinum, vbi Galaction in decem monachorū *Induū;* *mona-* *sticen.* consortium est admissus, Episteme verò missa est ad procul remotum Claustrum, in quo 4. virgines exercebantur. At Galaction, quam non viam quidem iniit, quæ posset docere moderationem? Quem autem sensum non erudit, limites & modos imponens omnibus, & cogens eos parere rationi? Ita autem curæ ei fuerunt iejunia, ut duos annos semel in hebdomada pane sclo vesceretur, eoque modico, & quantum satis esset

ad viuendum. Cum inedia verò se etiam exercebat in vigiliis, & in perpetuo studio orationis. Pudicitiae autem tantam curam gessit, ut nec venire quidem in conspectum mulieris unquam induixerit in animum, ex quo fuit ad vitam adscriptus monasticam. Eo tempore saeuiens Imperator in Christi cultores audiuit Sinæ monachos eius esse generis. Tunc Episteme in somnis vidit sibi & sponso coronas victoriae preparatas, & post paullum eminus conspicata abductum a militibus Galactiōnēm infecuta est, ut & ipsa animo ab eo non separetur, ut conditione sic certamine. Productum Galactiōnēm miniciter intuitus præses affatur: Quis hic tristis & cogitabundus, & cui nam alii diuinum cultu tribuens Deos negligit? Quem Christianum se profitentem, amentiæ idololatras accusantem posse vincitum manibus iussit verberari flagris. Aspiciens hoc Episteme, quæ simul vineta erat, & ait insatiabilem animum ad cædenda iuuenilia membra multis exhausta exercitationibus. Quomodo autem manus ministrorum tot illatis plagis non obtorpuit? Præses ad iram magis accensus: Hanc impudentem & temerariam, inquit, scemnam ad lineam usque tunicam nudate vestibus, & flagris valde cedite, ut cautè discat loqui, & non semper arroganter gerat aduersus superiores. Illa diu cæsa ait: ob hanc indignam oculis crudelitatem te manet supplicium illic, nec minus hos hic. Dixit, & mox visu orbati sunt, qui erant circiter præsidem. Hoc autem sanctæ quidem gloriam,

ils verò, qui puniebant, conciliauit salutem. Oculorum enim cæcitas depulit animæ nubem, & eos illuminauit luce Dei cognitionis. Propterea confessi sunt se Christo credere, & rursus numero 53. viri visum receperunt. At par coniugum acutis a-rundinibus confixum truncatis manibus & pedibus capite plectitur.

Exemplum S. Matronæ coniugatæ viri persentationem fugientis amore vitæ mo-nastice & salutis. Ex Aloysio Lipomanno.

Sur. Tom. 6.8. Nou.

Est in Asia regio Pamphilia ità dicta, quod abundet copia hominum & rerum ad vitam necessariarum. In huius ciuitate Perga suit educata B. Matrona, quæ à parentibus adepta liberalē disciplinam & educationem cum iam esset nubilis (erat enim insignis pulchritudine) iungitur marito non vulgari non plebeio nomine Domitianus: fitque mater vnius filiæ, cui statim ex futuris tribuit appellationem, ut quæ eam nominaret Theodoten: Deo autem dederit eam ex ipsis fasciis. Atque ut post nuptias quidem & cohabitationem moderationem exerceret, & à fastu alienationem, & ornaretur non ornatu, qui consistit in facta & futura pulchritudine, sed in interno animæ homini, adhibebat studium, ut in temperantia vitam degeret & honestate. Hæc, coniugium optione

*Edna
catio.*

x. Cor.

7.

petita & concessa cum marito eligit habitatio
nem Bizantii eo fine, quem maritum celabat, v
Diuino cultui abundantius & liberius vacare.
Itaque urbem ingressa regiam toto die aſidebat
in templis Sanctorum, nec diu, nec noctu abe
recedens, ieſuuique & precum curam gerens;
facultates impertiens egentibus, & Deum aſidue
rogans, vt ſopiretur in ea innatum bellum cat
nis: erat enim tunc ætate iuuenis, vt quæ non er
set nata plusquam viginti quinque annos: cu
piebat enim viuere ſine marito, vt libere vac
ret ſpiritualibus & Diuinioribus, ad quæ natu
ræ incitatricem Eugeniam nocturnis ſtationibus
& orationibus intentam, cum qua exercitio
Monachalibus ſe tradebat. At maritus trahebat
hæc in ſinistram ſuspicionem cupiditatum ab
ipsa exercendarum, adhibebatque cuſtodiā
ne domo efferret pedem, quod minimè ipſa
voluit tandemque precibus ſibi libertatem han
obtinuit. Cum eſſet in templo Sanctorum Apo
ſtolorum ſolicitis precibus à Deo petit abſolu
tionem mundi vinculorum. Claſeo vefperi tem
plo in quodam porticu Susannæ ſibi olim fami
liaris habitaculo inuenio pernoctauit, quæ virg
initatem Deo ab ineunte ætate conſecrauerat.
Die illucenti accedit Eugeniam conſulatio
nis cauſa, quæ dixit ei, vt tiliæ primam curam
gereret: quam Susannæ committendam eſt rat
modi ipsa non fruſtretur ſolitaria vita & Mo
naſtica. At modum huius vitæ adhuc quarema
per preces oblata eſt viſio in ſomniſ, viri ſe perfe
quentia.

**Deſi
derium
conta
nentie.**

quentis fugientem & à Monachis seruata m, quod
erat indicio, quod in monasterio oporteret susci-
pere vitam virorum Monachorum, sic enim fore
& vt marito & aliis esset ignota. Cum se ergo
ad cutem usque totendisset, & Eunuchi habitum
induisset, rursum venit cum Eugenia in templum
vbi aperto libro legit: quicunque vult venire
post me abneget semetipsum, & tollat crucem
suam, & sequatur me. Hinc Dei auxilio confisæ se-
parantur. Matrona autem cum, vt dictum est, se *Suffici-*
Eunuchum simulascat, & Babylam se ipsam nomi- *picturam*
nasset, ad S. Bassiani accedit monasterium: & acce- *claus-*
pta à Monachis protinus ad certamina se parauit *fro S.*
Spiritualia non pallore vultus, nec tristitia faciei, *Bassia-*
sed germanè potius & verè virtutem exercens, & n.
omnibus modis studens latere: vt propemodum
proiecta fuerit ad summum vitæ, quæ ex Deo agi-
tur: & haberetur ab omnibus in admiratione,
quomodo vir, qui erat imbecillus, utpote Eunu-
chus, tam fortiter se gesserit aduersus labores, &
omnes monachos contendit superare: magno &
excelsò animo iram cohibens, & gloriam tanquam
vanam despiciens, omné obedientiam ex summa
complectens modestia. Et certe non poterant in-
uidere. Zelus enim, qui est ex virtute, liber est ab
omni inuidia: eum autem potius celebrant tan-
quam magistrum, plus etiam incitati ad imitatio-
nem; propemodum verò etiam cognitum fuis-
set eam esse mulierem, nisi exortam suspicio-
nem spiritali amouisset sapientia. Cura igitur
ambæ essent perforatae auriculæ, causam ra-
gata

gata respondit, id benevolentia nutricis factum
ornamenta auribus largitæ. Dein memor Eugenii,
quæ dixerat, rem esse admodum difficultem
mulierem versari simul cū viris, & tentare, vt ipse
videatur vir, sicut illi, nec fieri posse, vt perpetuo

*Oratio**ad Deum*

lateat simulatio: attentiori tamen cogitatione
sola Deum alloqueris: Tuo nutu, dicebat, ô Domine,
vitam suscepisti monasticam, & eum, qui ius-
sit sequi, nunquam retrò conuersa sum secutus.
Quamobrem ne efficias, vt ego vñquam meas spe-
fallas, nec ab hoc bono proposito vñquam ex-
cidam. Sed tu meam defendens imbecillitatem,
annue, vt meo scopo finis accedat similis. Haec
dicens videbatur etiam videre pura anima melio-
rem exitum. Postmodum vt diu celata Bassia-
no, etiamsi non esset expers domini perspiciendi,
tandem in somnis de eius statu commonitus, &
eodem tempore Acatius Pastor Monasterii Diui-
ni Abraami, qui nunciat id Bassiano. Quare ab eo
accessita ait: Non temptationem ô Domine, vo-
Dete-
gitur
sexus.
lens adferre, me retuli in numerum tui gregis: sed
temptationem potius fugiens ab aduersariis, & la-
queos, qui sunt in mundo, declinans. Cui rursus
respondet Bassianus: Quomodo autem cum sis
mulier, ad Diuina sacramenta accessisti nudo ca-
pite, & in pacis salutatione os tuum secure ex-
hibuisti fratribus? Illa verò. Quod ad Diuina
quidem attinet dona, inquit, simulans imbecilli-
tatem, non omnino auferens tegmen, quod erat
in capite, ita ad sacramentorum accedebam com-
munionem: charitatis autem apud fratres signum
nunquam

nunquam recusabam. Neque enim hominum vultibus, sed hominibus angelicam imitantibus imparibilitatem meipsum offerre existimabam. Et cum ulterius ritulisset de suo pristino statu cum marito, qui eam minis & verberibus retardauerat à mundi deserendi proposito, deque sua visione, cuperetque de cætero vitæ Monasticæ inhærere, Bassianus monitis ipsi profuturis datis, de cætero, inquit, ô filia, oportet te vittam tuo capiti imponere propter legem naturæ, & sic supernam expectare vocationem: nec se ei dixit negligeturum, quæ ad opem ei ferendam pertinent. Interim filia defuncta, sublataque molestia eius Dei nutu, sanaque rei gestæ quaqua versum peruagante maritus nunquam & nusquam segnis in requirenda vxore, fores monasterii pulsat, & stomachabundus detentam repetit vxorem. Bassianus de Eunicho Babyla respondit, qui multis ante diebus ex causa hinc discessisset, vbi nam autem nunc degat, soli Deo cognitum esse. At vir voto suo fultratus zelotypia & ira implicitus abiit: Consultanti autem Bassiano, cum suis de Matronæ salute & tutela Marcellus Diaconus hanc dixit sententiam: In Emesa ciuitate (ille enim ex ea ortus erat) dicens esse monasterium mulierum, in quo etiam suam sororem esse unam ex iis, quæ exercentur. Si ergo tibi placet, ad id mittatur. Sicenim licebit curam de ea deponere. Quo cum venit, benignè accepta tanto studio se exercebat in laboribus viuentis, ut monachis videretur exemplar non facile decertantibus aduer-

Mari-
cus u-
xorem
requi-
rst.

Instrat
virgi-
nū cæ-
nobiū.

aduersus paria eius certamina. Quare omnibus suffragiis præfectæ mortuæ in regime sublimatur. Quo magis ergo studebat latere Matronæ eo magis curæ erat Deo eam reddere manūstam, & illius lucem ponere super candelabrum, & euidentem eis reddere virtutem. Illo autem tempore Agricola quidam prædium operans multis diebus vidit flammam è terra emitte. Huc cum Clero veniens Episcopus, ut par erat, facta oratione iussit terram fodere, quo facto inuenierunt venerandum corpus Sanctus Ioannis Baptiste. Ad huius famam misericordi omnis circum populus confluxit: venit enim Matrona cum suis, & hausit ex vnguento capitis, quod erat propositum, ut & alii sacerdotes haustum distribuebant: & illa quidem eo mulieri cæcæ liniens oculos persanauit, quæ præ compressione cum aliis vix poterat accedere, quæ illustrius eius fama diffusa maritum Domitianum rursus ad requirendam coniugem permouit, petiitque, cum ingressus viris efficitus, eam orationis gratia videre. Matrona septem dierum inducias precata abiit hierosolymam piloso indumento & panis fragmento contenta. Diebus 7. finitis aliæ super venientes mulieres eam abesse referunt: nec adhuc celum curiosè perscrutari, donec veniret hierosolymam, in quo itinere elusit obuium fixis humi oculis quasi lapidem sublatura, & tres fermatas obuias viras detecturas triduum rogauit donum.

Sinam profcta inde remearet virum conuentura: Hoc vir cognito festine insequitur, ut ipsa cogeretur in idolorum delubrum Beryti diuertere, satius in dæmonum aut ferarum corpus tantum perdentium manus incidere, quam viri animam cum corpore ledere parantis, vbi satis habuit resistere ululatibus, laruis, insidiosis promissis, nuptiarum, minis denique acerbis dæmoniacis. Deinde inuenit, quæ in suam disciplinam se cupiebant tradere, quas cum Bizantium rediisset, ad se accersiuit summam ei obedientiam præsturas: quibus magis inclaruit, ut Verina imperatrix eam charam haberet & inuiseret, & Euphemia vidua ditissima non modo se ei adiungeret, sed etiam facultates & domos ad condendum Virginale monasterium doñaret. quo donato ipsa perfectè, quæ antea tamen Beatae remissorem senserat morbum, sanata est & altera accessit Athanasia traditis omnibus ei facultatibus. Denique præscita salutis suæ magnitudine anno centesimo vita defuncta est.

Encomium parentum S. Eduardi Archiepiscopi, qui ipsis oblynckeram putricie sue curam sanctitatem merito acceptam referre potuit, per continentiam Monasticæ & aliorum operum studiū ad Cœlum properantibus.

Sur. Tom. 6. 16. Nouemb.

S Edmundus Abendiono in pago purius eiusque castitatis præsagio nomen, tum ad imitationem S. alterius cognominis preces matris suum monumentum approbantis olim Martyris accepit. Mater dicta Mabilia, pater Eduardus, qui vxore consentiente in claustrō Cynehamio Monasticam vestem induitus felici cursu vitae huius reliqua spacia est emensus. Mabilia in saeculo sacerulariter viuens carnem suam cum vitiis & concupiscentiis crucifixit. Reiecto enim saeculari habitu singulis prope noctibus intererat nocturnis Abendioni Monachorum psalmodiis, atque ad nudum corpus vestem adhibebat cilicinam, quæ & aspera esset, & ad talos usque pertingeret, utque ea magis affligeret carnem, loricam ferream ei adiunxit ad suras usq; ad pertinentem Inter ipsam autem loricam duæ erant laminæ ferreæ, quæ cruciatum augerent. Horum autem ipsa moriens

in moriens hæredes esse voluit duos filios suos Edmundum & Robertum. Tales fuere B. Edmundi parentes rebus quidem temporariis locupletes mediocriter, sed morum opibus præpollentes.

Atque ita factum est, vt B. Edmundus ab ipsis prope incubabilis admodum religiose à matre educaretur, & in tenera ætate disceret, quemadmodum postea etiam adultus in preces & ieiunia incumbere deberet. Nam vt sua sponte feriis sextis pane & aqua contentus esset, pia mater ei & promittere & largiri solebat munuscula, quibus sci-
*Vix co-
suetu-
dini.*
*Prude-
tia in-
ducēdi.*
*Donat
cilia.*

ret illam æratulam facile inuitari, vt sic arte quādam salutaris parsimoniae studium ei iam tum instillaret. Mater vtrique filio Parisiis in scholis ver-
santi z. cilicia misit bis terue hebdomatim induen-
da ad fistendum præcipitem eius ætatis feruorem. Et quidem Edmundus omnem à se leuitatem repellens chōreas aliaque ludicra spectacula deuitanuit, & festiuis diebus ex doctrina ante prandium totum platerium legebat. Oxonii deambulan-
ti cum sociis & postea citò se subducenti, ne conscientiæ puritatem vel nūgis puerilibus, vel otiosis sermonibus contaminaret puer Iesus apparuit, & salute impertita hæsitantī dicit, an se nosceret. Neganti respondit: qui fieri potest, cum ali-
duus lateris tui cōmes sim in scholis? vide faciem
mēam. Intuitus legit: Ies. Naz. Rex. Iud. hoc igitur, alt, nōmen ama, noctu fronti imprime tibi &
aliis præsidium contra mortem improvisam. Ex-
inde puer nocte dieque passionis Dominicæ me-
ditatione delectatus, qua semel neglecta Dæmon

sub auroram utramque ei manum à crucis formatione prohibuit: quem adiuratum per paisinem & sanguinem Christi compulit dicere, quibus eius infestatio maximè amoueat, responditque nominatis duobus. Mater in extremis versans benedictionem petenti impertit roganis ut eandem absentibus liberis impertiret ait: in filii mi, eam percipient tuæ virtutis & gratiae participes futuri. Non enim latuit matrem, quis quietusque futurus esset, cum id indicis quibusdam iam ante designatum esset. Viderat enim ipsam nocte quadam in somnis coronam spineam ferentem in capite suo, quæ vehementer accensa flamas ad sidera vibrabat.

*Obitus
matri.*

*Illustrissima virtutibus ætas Iunior
status coniugalis S. Elisabetæ ortæ Regi
bus Hungariæ nuptæ Illustrissimo Prin
cipi Langrauiio Turingiæ & Hassia
authore Iacobo Spirenſt.*

Sur. Tom. 5. 19. Nouemb.

S• Elisabeta nata est regibus Hungariæ Auctitudine regendi inclytis. Lactantem adhuc Hermannus Turingiæ maximus princeps (quem vulgo Langrauium vocant) Ludouico filio infans missa legatione desponderi curauit. Quadrinam postea missis legatis ad se adduci nō ægrè obtinuit.

*Despo
satio.*

Adu

Adiecta sunt cum argenteo cunarum torcumatae monilia, vestes sericæ, scyphi auro & argento graves, lunulæ, vñionibus intertextæ, corollæ, annuli, fasciolæ, calanticæ, periscelides, murænulæ, peristromata, luter argenteus: quin etiam culcitræ plumeæ puluilli, ceruicalia linteola byssina, lodices, & alia id genus non pauca, vis deniq; non medio-cris pecuniæ, promissa item alia priori munificentiæ consentanea supplementa. Iamq; à peruentione triennium ibi exegerat, cum fædo rumore percrebuit, Reginam insidiosa quorundam Procerū machinatione fato concessisse. Hoc æui agens Elizabetha argumenta quædam sèpenumero, ac veluti pro gymnas mata futuræ sanctitatis edebat.

Basilicas namque sanctorum ingressa pro altari
quolibet nunc genua flectere, nunc puellari de- Pietas
in pueritiae.
centia prosterni, uunc oculos manusque attollere, &, si quando inter ludendum, (vt habet ætas illa) proximè clausi templi fores accessisset, humi procumbere, & sacra limina crebrius osculari. Luctandi etiam studio occasionem humilitatis quærebat, staturam suam scitè admodum ad alicuius è sodalibus mensa corpusculum: quam vbi tenero arctatam complexu, artifici rotatu affixisset, statim & ipsa prostrata, veniam petendo, offensiunculam, si qua intercessisset, deprecabatur. Decimam quoque portiunculam lucelli, quod ipsi ex lusu prouenisset, pauperibus erogabat puellis, debito illas obstringens Dominicam precationem, & Angelicam salutationem fundendi. Iam nonum

ingredi annum cæperat, cum repente præter
annum opinionem princeps ipsius sponsi pater
hac vita migrauit. Aetatis deinceps incremen-
tum accēsione profectuque virtutum accumula-
tūd in primis faciendum sibi destinauerat, vt in
mīnibus rebus Deum præ oculis haberet, illum in
spectorem cordis humani cogitaret, illum penitentia
præsentem haud segniter obseruaret, illius cau-
testium decorem carnis lenocinia, mundi vaniti-
tem abiiceret, proculcaret, contemneret. Votum
quotidie preces Deo fundebat: quas interdiu
quopiam impedita negotio intermisisset, nocte
Patro- persoluebat. D Ioannem Apostolum præter
nus S. teros charum sibi patroni loco delegerat imita-
Ioan- pietatem Christianorum, quibus sigillatim eliget
wes. aliquem ex cætu Apostolorum, quem familiariter
Clientum more colant, consuetudo est. Ob eius
nomen meritumque rogamib⁹ nihil cuiquam
denegandum putauit. Festos dies pro ingenii mo-
dulo religiose admodum peragebat, ita vt (quod
ea ætate fuit permirum) semper aliquid sibi
ornatu corpusculi decerperet: sciens Deo men-
tem magis, quam vestem placere, acceptioremque
animum esse religionis studio deditum, quam
corpus margaritis, purpura, lapillis, auroque &
gento præfulgidum. Proinde Chyrothecarum
sum tantisper intermittebat, dum res Divina
compleretur volens officio quantumuis parat
conuentudini suæ aliquid detrahere, & voluntate
aliud suadenti p̄ Deo contrarium ingereret.
Puellari lusu præpeditæ si quando fortuna latior

aspirabat, cessandum sibi potius esse aiebat, quandoquidem prosperioris auræ demulceretur afflatus. In choreis, quas vitare non poterat, semel tantummodo circumcisæ contenta satis esse dicebat: uno se Gyro mundi amatoribus gesissæ morem, reliquos ob Christi amorem intermissuram. Ita quotidiano fermè exercitio, & affectioni aliorum propensæ renitendo, & dissolutionis vitæ laxamenta declinando ad maiora Christianæ pietatis officia semet subrigebat. Educabatur vna cum Elisabetta soror sponsi Agnes Virgo admodum pulchra. Quæ duæ dum ad Ecclesiam eundum esset, pari vestium ornatu decoratae, parique coronarum gemmis auroque fulgentium instructæ gestamine Sophiam sponsi matrem modico intervallo, (ut nobilium mos est) antecedebant. Ingressis templum coronam Elisabetta statim deponebat, atque tam diu inglorium verticem ostendere perseuerabat, quoad ritu facrorum completo dominum redire monebatur. Quod cum Sophiae veluti temerè factum vehementer displiceret, percontanti causam ita respondit Elisabetta. Absit à me ^{Reue-} rentia impietas, ut ibi caput meum turrito fastu ^{in tem-} micantis coronæ superbiat, vbi caput saluatoris plo. mei spinis coronatum acerbè compungitur. Sed quia virtutem sequitur inuidia, & innocentium vita reprobis semper solet esse despectui, cæpere ^{Deri-} nonnullis ex aulicis teneræ Virginis verecundiam detur iniuriis afficere, lacezzere contumeliis, clanculò ^{insta} carpere, atque palam cachinans, nutu, cauillis in-simpli- cestere, His accedebant Sophiae & Agnetis mo- citas.

res ab Elisabetæ moribus valde discrepantes, dum
haec præterquam Deo nemini placere cuperat,
illæ ut mundo placerent, parui referre iudicabantur
si Deo displicerent. Ita mentium diuersi affectus
morum quoque dissimilitudinem, (ut assidue)
exprefſerant: vnde exortus liuor sic innocens
puellæ ad virtutum gradum fecit, ut illis ruit
non patuam occasionem præstaret. Auxit quo
que inuidiam quotidianæ conuerſationis humi
litas, per quam sacra virgo relictis nobilibus &
purpuratis pauperum magis & ancillarum genit
debat consortio, fruebatur alloquiis, operibus
occupabatur: vt Sophiæ dictamine clauſtra no
indigna censeretur. Quidam etiam procerum
imparem nuptiis dotem arguebant, eamque cum
puella indigna tanto principe Hungaræ esse re
mittendam. Qua loquendi libertate quidam no
bilis Gualterus offensus principem per occa
nem in via de mente sua percontatur, qui respon
dit, se si optio detur aurei montis & puellæ, haec
præ illo electuram, quod responsum, venia pri
cipis ad puellam delatum cum munere tanquam
firmamento benevolentiae. Erat autem è spe
culari lapide in tenuissimas crustas filio geni
na facie speculum sic fabrefactum, ut pars una vi
tri modo translucida, colorumque fucis nuda
esset: altera Christianæ crucifixionis figuram
preferret: quo munere mirificè lætata & spop
si constantiam, & inuidiæ comprehensionem co
gnouit. Transgressam nubiles annos vxores
princeps duxit. In quo matrimonio nihil de fer
uor

uore remisit, sed potius auxit. Enim uero medita-
tione animum pascebat, corpusculum vigiliis, pre-
cibus, ieconiis exercebat. Mollitiem tori vereba-
tur, ne quantum carni indulgetet, in tantum
Christi amore indigna esset. Ob id noctu deser-
to principis accubitu, ipso vel quiescente, vel dis-
simulante, vel etiam palam consentiente, matu-
rius exurgere, precibus operam dare, ac semet sua- *Nocturne*
que omnia Deo commendare solita erat, saepius *ne pre-*
cule ob morem orandi super stratos humi tapetes ces.
deprehensa dormire. Querebatur interdum indi-
gniorem se fuisse, quam ut suam Christo virgini-
tatem dedicaret. Deinde sexto quoque die se vir-
garum flagellis ccedebat. Conradi Marpurgens-
sis authoritate Pontificia muniti ad concionan-
dum per partes Alemaniæ, qui vita & eruditio-
ne præclarus fuit, obedientiæ, assensu principis,
se addixit, paruitque præcipue monenti, ne quo *Timet*
victu per vim aut per aliud compilationis genus *tangeret*
parto aleretur: ideoque subinde ad singula quæ- *aliena*
que fercula expauescebat, & ex dote sua pro se ferre-
& tribus famulabus continentiae huius sociis de- *la.*
cerpebat: Destinabat & princeps pari cura pro-
uidere, nisi quorundam procerum obtrectatio-
ne delirio aut superstitioni ascribentium se re-
rardatum quereretur. Et quidem temperan-
tiæ regulas non præteribat. Enim uero dum nunc
principem alloquitur, nunc his lauiores bucellas
apponit, nunc illis poculum officii gratia porrigit, *Tempore*
nunc statoribus, ancillis ue[n]g[em]entis aliquod iniu- *rantia.*
git, etiā ipsa à non curatibus elitare putari poterat:

cum tamen aliis affatim expletis s^epius ipsa famelica triclinio excesserit, tortulisque mellitis, aut arido pane sustentari habuerit necesse. Ceterum si cui ademptam iniuste rem familiarem conperisset, confessim damnum omne ira resarciricurauit, ut is, qui iacturam fecisset, non tam perdidisse, quam commutasse suas res videretur. Ad uenerat festus quidam dies, cum Elisabeta pretiosis ornata vestibus, aureamque capite gestans coronam, ac familia frequenti stipata in subiectum arcis templum ibat. Ingressam primo statim intuitu crux Dominica, atque ex ea pendens imago Salvatoris penitissime compunxit, compunctae lacrymas excussit, lacrymantⁱ talia cogitanda suggestit. En creator, & redemptor meus nudo corpore breui duntaxat protectus tegmine mei causa ignominiosam in cruce mortem operavit. At ego misera gemmis, auro, purpura, bysso coniecta vitam cælestibus indignam beneficiis perdo magis, quam ago. Illius caput intra Pilati ædes spinea corona dispunxit: meum vero aurea venustat. Illum ab amicis & discipulis desertum Iudeorum vallarunt opprobria: me numerosa circumdatam familia, cuncti suspiciunt, & honorant. Hic meus erga illum obseruantia seruor, haec animi gratitudo, hoc vicariæ dilectionis munus. Me miseram! Sic illius obedio præceptis beneficia reueluo, vestigia sequor, qui me cum non essem creauit, perditamque sanguine redemit. Tantæ item hi cogitatus intentio-
nis erant, ut destituto viribus corpusculo palle-

*Crucis
forma
immu-
tata.*

scens

scens humi velut examinis prolaberetur, aliis stipantibus & tantisper sacris vndis aspergentibus, duni stupore cessante compos mentis redderetur. Hac defectione veluti quodam oraculo persuasa precioso deinceps amictu, quoad eius personæ, quam gerebat honestas, pateretur, abstinuit, ita ut sè penumero sub holosericis vestibus cilicum gestarit, & deinceps principe tantum præsente comptiore ornatu, absente plebeio vteretur casis matronis exemplum futura. Idem tandem ^{Vestis} ^{rus ha-} pertinaci instantia opulentis mulieribus sibi fa- ^{mili-} miliaribus persuasit: effecitque ut quædam illa- ^{tas.} rum voto etiam perpetuæ castitatis se obstringerent. Tres eis proles obtigere, Hermannus principatus hæres, altera filiarum Duci Brabantiae nupta, altera virgo Claustral is, postea Domina. Solita fuit puerpera post expletum tempus, quo solent se domi continere, Laneo amictu, descensu pedestri confragosi montis prolem templo illaram super aram pônere, cum funali cereo: reuer saque pauperculam quam piam sceminam donare tunica & pallio. Pauperibus ægris principis affectu valde benigna erat. Tempore coniuuii proceribus adornati cum tardius accederet à mendicô in gradibus importunè rogata stipem, nec moram, quoad mitteretur, sustinente, preciosum palium detractum ipsi donavit. Ad quod nuncium surgenti & sciscitant principi in pertica suspensum monstrauit, quod ipsum id esse cognouit. Otii declinandi causa tempus, quod exercitiis spiritualibus, vel curationi corporis supererat labore ma-

num terebat. Nec tamen more matronarum nobilium bombycina sericaue pensa decerpere, aut lentescentis auri bracteolas in fila torquere, immittendisque subtegminibus adhibere: sed magis inter ancillas lanæ dedita, modò more aliorum metta in glomum colligere, collecta ad texendum deferre: texta denique tum pauperibus, tum principiū Francisci Assisiatis institutum profectis elegiri solebat: nec laceras egenorum uestes gravabatur resarcire, vel pauperculis puerperis solatia & munera impertiri nihil viarum & ædicularum incommoditatem morata, & superinductis corpori & capiti vilioribus tegmentis pro Dei amore humiliter defixis oculis procedere. Subministrante peccandi licentiam opum copia & voluptatum, & frequentia familiæ paupertatem contramorem hominum præferebat, quod vel ex eo constat, quod cum legatis à rege patre missis non posset decenter vestita apparere, nisi statim essent uestes parandæ, nolo inquit principi, uestibus placere humano respectu, ne moribus displaceant Deo. Ingressam autem ad legatos totius pulchritudinis author tanto decore venustauit, ut hyacinthina ueste & pretiosissimis adornata margaritis non sine magna omnium admiratione appareret: dicens ipsa principi sciscitantí secretam causam: huiusmodi scit dominus meus, cum voluerit ornamenti præparare. Celebrationi salutaris hostium ab ineunte adolescentia libenter, tum processu ætatis libertissimè interefle cōsuēvit, ita ut ipsa cum instaret tempus sacri, ingressu ædis non sensibilis

ancillas anteueterterit. Quo tempore cohibita, quatenus valebat, mentis euagatione, si quid gestabat
ornamenti, quo citra vitium muliebris decentia
carere poterat, id omne tantisper vel deponebat,
vel occultabat, dum finis esset. Maximè verò singu-
laris aliquid reverentia præferebat, cum aut Euangeliū
admirans in eo mortalibus Dei potentiam, sapien-
tiam in antidoti præparatione, benignitatem in
gratuita & liberali dispensatione exhiberi. Ve-
rum quia non facile tegi vehemens animi affec-
tio potest, quin aliquando exundet: conti-
git quandoque taliter affectam, à consecratione
peracta, luce coruscantem vultum reuerberatione
sacerdotis oculos intuiti perstringere. Sanctio[n]es
Ecclesiasticas, tum aliás, tum in Quadragesima
obseruabat religiosè, non modò precibus, Eleemosynis, iejunio dedita, sed crebro etiam virgis in
se sœuiens. Festos dies, cum redemptionis nostræ
mysteria repræsentantur, tanto coluit studio, ut
ipsius in Christum propensissimus amor vix vn-
quam clarius emicaret. Die cænæ Domini plebe-
io vestitu induita postmeridianam basilicarum vi-
sitationem ita humili scheme peragebat, vt non
nisi una è vulgo putari ab ignorantibus posset.
Tum etiam accitos duodecim è pauperioribus
tanto dignata est honore, ut prostrata pedes eorum
lauerit, exterferit, osculo impertuerit: singu-
lis deniq[ue] duodenos nummos, pannumq[ue] ad men-
suram cōmodæ vestis, atq[ue] tunc pannumq[ue] donaue-
rit. Nocte præcedente parasceu[n]t trāfacta in me-
ditanda

ditanda passione mandabat ancillis, ne quem sibi
toto die honorem impertirent. Exinde concinna-
tos manu sua lini fasciculos itemque acerram
thuris plenam, atque elychnia ad instar minutissi-
marum candelarum cerata, plurimos nummu-
los sumens lustrabat nudis pedibus vna cum po-
pularibus turbis fana omnia, arasque singulas or-
dine venerata imposuit singulis lini fasciculum,
thuris granum, ardenterque cereolum, quaqua
versum nummulos egenis dispertiebat: & quam-
uis id tenacitati quidam tribuebant, eorum iudi-
cio spreto perseverabat. Lustrationum seu roga-
tionum triduum laneis amicta, nudaque pedibus
obseruabat Christi crucem, atque SS. reliquias in-
differenter infecuta cum vulgo, Dei quoque ver-
bum auditura pauperioribus se foeminis femper
intermiscauit non ignorans cælestis femei humili-
li cordis gleba vberius exurgere. Exorta fame
per Germaniam anno 1225 Principe in Apuliam
ad Cæsarem profecto omne frumentum paupe-
ribus distribuit: & quia ægris petitum ad mon-
tem non suppeditabat facultas, in radicibus montis
Xenodochium extruxit, pro iis tantum ægris, qui
membra affecta haberent, quibus pascendis, solan-
dis, curandis, refocillandis purgandis humili-
que obsequia manu sua quotidie præstabat
non grauata ab arcis declivi via descendere: qui-
busdam etiam selectis quotidie ad portam arcis
reliquias ciborum usq; ad famem subinde detra-
ctorum sibi met sua manu distribuebat. Vegetis
dabat instrumenta laboris, ægris alia, & nummos,
illisq;

illisq; deficientibus sua segmina & alia pretiosa iubens, ne vterentur sed distractis necessitati inseruirent. Reuerso principi querelis delatis de exinanito peculio dixit castris incolumib. sat superesse. Poterat hic beatus censeri (iuxta Eccl. 26. c.) mulier bona in parte bona timentibus Deum dabitur viro pro factis bonis. Hic & oblatas alienas mulieres respuit, nullusq; eo praesente vel gestum vel verbum impudicum expromere suit ausus, vel expromptum impune tulit. Rei Diuinæ quotidie interesse voluit, quam & solenni & magiſſico apparatu celebrari voluit. Sermo illius verax & constans, grati & honesti mores, misericordia in pauperes munifica, ad fœminas omnes verecundia singularis, & optimo digna principe. Exequi iustitiam, facere iudicium, tueri pacem ita erat illi familiare, vt principibus aliis non minus vitam monstraret pro fama, quam lumen præferret pro exemplo. Cum eo tempore decreto summi pontificis prædicata cruce distributaque ab Hildesiensi Episcopo hinc princeps in Terram sanctam cum exercitu Cæsaris proficeretur dimissa magnis indiciis socii amoris comitante aliquousque Elisabeta in Sicilia febribus correptus munitus S. Eucharistia & vnfctione à Patriarcha Hierosolymitano obiit, suæque coniugi, ut mundo moretetur amplius, occasionem pro voluntate sua reliquit in vita & post mortem plurimis miraculis clariſſicandis.